

10 Kasım şüpheli; tuhafıklar kesin

Ölüme götüren ağır koma

Emir-komuta zinciri dışında kalan, yahut resmî senaryo ağına takılmayan haber kaynaklarının hemen tamamı şu noktada birleşiyor: M. Kemal'in ölümü, 10 Kasım (1938) günü, saat 9'u 5 geçe falan değildir.

Bu şekildeki bilgi, ölümünün kesinleşmesinden sonra düşünülüp tasarlanarak ilân edilmiş bir resmî açıklamadan ibarettir. İşin gerçeğini ve iç yüzünü hiçbir şekilde yansıtmıyor.

Resmî duyuruya itiraz edenlerin birleştikleri noktaları şöylece sıralamak mümkün:

1) Bilindiği gibi, M. Kemal'in sağlığıyla ilgili resmî raporlar, günlük olarak hazırlanıp ilân ediliyordu. Bu ilânlar, başta *Cumhuriyet* olmak üzere diğer gazetelerde de günü gününe yayınlanıyordu.

2) 8 Kasım günlük tebliğde, M. Kemal'in ölümüne kadar devam edecek olan ağır koma hali hakkında yapılan duyuruda şu ifadeler yer alıyor: "*Bugün saat 18.30'da, hastalık birdenbire normal seyrinden çıkarak şiddetlenmiş ve sıhhi vaziyetleri yeniden ciddiyet kazanmıştır.*"

3) 9 Kasım günlük 3. tebliğde ise "*Umumi durumun vahâmete doğru seyrettiği*" bildirilmiş olup, bunun mânâsı, aslında "M. Kemal'in öldü" demektir. Aksi halde "vahâmet" tabiri kullanılamazdı. (TC Krnj, s. 629)

4) Nitekim, *Cumhuriyet* gazetesinin 9 Kasım gecesi yapılan yıldırım baskısında, M. Kemal'in öldüğü bilgisine yer veriliyordu. Hatıratında, Üsküdar'daki bir bayiden o gazeteden bir adet bulup okuduğunu anlatan bir öğretmen, o gün tam bir şaşkınlık hali yaşadığını belirtiyor.

5) M. Kemal'in 10 Kasım'da ölmediğini iddia edenlerden biri de, onun yıllarca şoförlüğünü yapan Seyfettin Yağız isimli şahıstır. Birkaç sene önce *DB Tercüman* gazetesi muhabiri Nide Eryılmaz'a konuşan yüz yaşındaki şoför, ayrıca şunları söylüyor: "*Atatürk 10 Kasım'da ölmedi. Söylersem, tarihi şaşırtıyorsun diyorlar. Atatürk öldükten sonra beni Dolmabahçe'ye kapattılar. Dışarı çıkmamı istemediler.*"

Özet mahiyetteki bu bilgilerden sonra, şimdi de konuyla ilgili daha detaylı bilgileri aktarmaya çalışalım.

Dolmabahçe'de ölüm ve izdiham

Resmî olarak 10 Kasım 1938'de saat 9'u 5 geçe öldüğü açıklanan M. Kemal'in cenazesi, dokuz gün müddetle Dolmabahçe'de bekletildi.

Bedesten

M. LATİF SALİHOĞLU

latif@yeniasya.com.tr

Yakın Tarih Yazıları

Bu zaman zarfında, katafalkın önünde kalabalıklar halinde saygı geçişleri yapılıyordu... 16 Kasım günü ise, katafalkın önünde büyük bir izdiham yaşandı ve 7'si kadın olmak üzere 11 kişi ezilerek öldü.

Bu bilgileri birçok kaynaktan öğrenmek mümkün. Bütün kaynaklar aynı rakamları veriyor. Ortada bir te reddüt, bir çelişki yok.

Ancak, Atatürk'ün ölüm günü ve saati ile ilgili olarak, birbiriyle uyuşmayan ve hayli çelişkili görünen bilgiler var.

Bunlardan bir tanesini, gazeteci yazar Emin Karaca ortaya çıkardı.

Bir öğretmenin hatıra notlarından yola çıkarak "Atatürk'ün gerçekte ne zaman öldüğünü günümüz insanına aktaran Karaca'nın derlediği bu yazının ilgili bölümü şöyledir:

M. Kemal'in ölüm günü ve saati ile ilgili olarak açıklanan resmî bilgiler, gerçeği yansıtmaktan hayli uzaktır. Ne yazık ki, ölümünden önce ve sonraki günlerde yaşananlar da öyle... Hakikatler gizlendiğine, yahut kasten çarpıtıldığına göre, bu işte bir bit yeniği var demektir. Milletimizi ilgilendiren gerçekleri olduğu gibi yansıtmak ise, bizlerin vazifesi.

Gazetenin 10 Kasım manşeti

Günlerdir bu acı haberin verileceği anı bekliyorduk, millet olarak... Ara ara Anadolu Ajansı kaynaklı haberlerden, başucundaki hekimlerin verdiği, içinde bol tıbbi terimlerin geçtiği raporları takip ediyorduk. Artık dönülmez bir yolda yürüdüğünü az-çok seziyorduk. Radyo pek yaygın olmadığından gazeteden takip etmeye çalışıyorduk sağlık haberlerini...

8 İkinciteşrin (Kasım) 1938 Salı gecesinden beri bir fısıltı halinde kulaktan kulağa haberler dolaşıyordu, bu gece ölmüş diye... Ama resmî bir açıklama yapılmıyordu. 10 Kasım Perşembe sabahı, öğretmenlik yaptığım Üsküdar'daki okula giderken aldığım *Cumhuriyet* gazetesinin kapkara başlığını görüp, "*Atatürkümüzü kaybettik*" manşetine göz atınca, Salı gecesinden beri, iki gündür dolaşan fısıltının doğru olduğunu anlamıştım. Gazeteye dikkatlice bakıp okumaya çalışırken, bir tuhaflık dikkatimi çekti.

Yine kapkara bir çevrenin içinde, mareşal üniformalı resminin altındaki, üç satırlık şu haberi okudum önce:

"İstanbul (A.A.) Atatürk'ün müdavi ve müşavir tabipleri tarafından verilen rapor suretidir: 'Reisicumhur Atatürk'ün umumi hallerindeki vehamet dün gece saat 24'te neşredilen tebliğden sonra her an artarak bugün, 10 İkinciteşrin 1938 Perşembe sabahı saat 9'u 5 geçe büyük şefimiz derin koma içinde terki hayat etmişlerdir.'

Sonra gayrı ihtiyarî, sağ elim yelek cebimdeki Serkisof saate gitti, 08'i gösteriyordu. Oysa ki günlerden 10 İkinciteşrin Perşembeyi yaşıyorduk; ama, saat henüz daha değil 5 geçe, 09.00 bile değildi.

Gazeteyi çantama soktum, devlet yöneticilerimiz, demek ki Atatürkümüzün ölümünün 10 İkinciteşrin (Kasım) 1938 Perşembe günü saat 09'u 5 geçe olduğunun millete duyurulmasına karar vermişlerdi... Derse girmeden önce gazetenin öteki sayfalarına şöyle bir göz atayım, dedim. İkinci sayfayı çevirdim. Yukarıda düşündüğüm nokta, daha somut bir şekilde gözümün önündeydi.

Sol başta, çift sütunda çerçevesi, *Cumhuriyet*'in devamlı fıkra yazarlarından Peyami Safa'nın "Atatürkümüz" başlıklı yazısı vardı. "Türk'e ait her şeyin içinde o vardı." cümlesiyle başlıyordu, Atatürk'ün ölümünü ele alıyordu. Oysa ki, saat daha 08'i çeyrek geçiyordu.

Bunun yanında gene çift sütuna, önemli ediplerimizden İbrahim Alaeddin Bey'in "Atamızı Tavaf" başlıklı ağıt-şiiiri konulmuştu. Oysa ki, saat daha 08'i 20 geçiyordu. Bunun da yanında, sağda çift sütuna gazetenin devamlı fıkra yazarlarından Abidin Daver Bey'in "O Yaşıyor" başlıklı yazısı konulmuştu. Oysa ki saat daha şimdi 08.30 olmuştu... Neyse, şöyle ya da böyle onu kaybetmiştik.

Bakınız: haberaktuel.com; barbuni.com; kenthaber.com; ve diğerleri.

(Bir sonraki yazı: Cenaze namazı "Allahü ekber" siz şekilde kılındı.)